

Granice niezawisłości sędziów i niezależności sądów - debata KRS

Krajowa Rada Sądownictwa zorganizowała dwudniową konferencję nt. "Granice niezawisłości sędziów i niezależności sądów?" 18-19 stycznia. Adwokaturę reprezentowali adw. Andrzej Zwara, prezes Naczelnej Rady Adwokackiej oraz adw. Mikołaj Pietrzak, przewodniczący Komisji Praw Człowieka przy NRA.

Jako pierwsza przemawiała Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego prof. Małgorzata Gersdorf. Zwróciła ona uwagę, że sędziowie i sądy to nie korporacja, ale trzecia władza naszego kraju. A władza w demokratycznym kraju została rozdzielona po to, by zapobiec tyranii. Podkreśliła, że „sądy tak wiele mają niezależności, jak wiele dobrej woli ma rząd”.

Z kolei Jerzy Stępień, były prezes Trybunału Konstytucyjnego, nawiązał do ułaskawienia przez prezydenta Andrzeja Dudę jednego z członków obecnego rządu, jeszcze przed wyrokiem sądowym. Zaznaczył, że podobnego precedensu nie było, nie mieści się to w tradycji europejskiej i było sygnałem, że w Polsce zaczną obowiązywać inne procedury. Było to też deklaracją, że jest w kraju grupa, która stawia się ponad prawem.

Prof. dr hab. Ewa Łętowska, sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku, podkreślała, że kraj jest w stanie głębokiego kryzysu konstytucyjnego, który niestety będzie trwał, bo u jego podłoża leży brak zrozumienia przez polityków istoty mechanizmu, według którego działa podział władz w demokratycznym kraju. Brak doświadczenia polityków sprawia, że wydaje im się, że realizację planów zapewni im skupienie jak największej władzy, a to błędne założenie.

Adw. Andrzej Zwara, prezes NRA, przyznał, że konflikt między demokracją a prawem obserwuje się od dawna i nie tylko w Polsce. Czynniki polityczne testuje, jak daleko może się posunąć, naruszając autonomię prawa. Takie testowanie w Polsce ma miejsce od dawna, wystarczy sobie przypomnieć walkę o małe sądy. Prezes NRA przypomniał też, że to Adwokatura już w kwietniu 2015 roku przestrzegala - podejmując uchwałę w sprawie wyboru sędziów do Trybunału Konstytucyjnego - że politycy sieją burzę. Niestety, nikt nie słuchał wówczas adwokatów. Adw. Zwara przypomniał również, że Adwokatura walczyła o to, by samorządy prawnicze i wydziały prawa mogły wskazywać kandydatów na sędziów Trybunału, jednak propozycja ta została przez Parlament poprzedniej kadencji odrzucona. Zdaniem prezesa NRA, we współczesnym świecie globalizacji, etyka i prawo są ostatnimi wartościami, które chronią nasze człowieczeństwo, a niezawisłość sędziów i niezależność sądów to narzędzia chroniące prawo. Zadeklarował, że Adwokatura zawsze będzie wspierała sądownictwo, mając nadzieję na wzajemne poparcie. Apelowo też o odwagę w korzystaniu w orzeczeniach nie tylko z Konstytucji i ustaw, ale i prawa unijnego, ponieważ od przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, każdy polski sędzia jest też sędzią unijnym.

W debacie uczestniczył też dr Adam Bodnar, Rzecznik Praw Obywatelskich, który mówił o zaniedbaniach, jakich dopuściło się jego zdaniem środowisko prawnicze - nie edukując społeczeństwa, nie tłumacząc, po co jest Trybunał Konstytucyjny, co to jest niezawisłość sędziów i niezależność sądów i co one oznaczają dla zwyczajnego obywatela. Podkreślał też, że trzeba myśleć nie tylko o obronie niezawisłości i niezależności, ale również o tym, co zrobić, jeśli uda się je obronić. Nie można bowiem po prostu wrócić do stanu wyjściowego - z przewlekłymi działaniami sądów.

W konferencji, którą otworzył sędzia SN Dariusz Zawistowski, przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa, wzięli udział m.in. dr Bohdan Zdziennicki, prezes Trybunału Konstytucyjnego, prof. dr hab. Mirosław Wyrzykowski, sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku, sędzia SR Łukasz Piebiak, podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, radca prawny Dariusz Sałajewski, prezes Krajowej Rady Radców Prawnych, obecny był również sędzia Andrzej Rzepliński, prezes Trybunału Konstytucyjnego, Andrzej Seremet, Prokurator Generalny, mecenas Maria Ślązak,

prezydent Rady Adwokatur i Stowarzyszeń Prawniczych Europy (CCBE).

Cała debata była rejestrowana, nagranie wideo można obejrzeć ([zobacz wideo](#))